

LUNDS
UNIVERSITET

Flykt från förbannelsens fälla -

En fallstudie på landet Ghana och naturresursers inverkan på demokrati

Abstract

Resursförbannelsen avser den teori som gör gällande att länder med rika naturresurser tenderar att uppvisa ett negativt samband mellan naturresurser och demokratiutveckling. I denna uppsats undersöks demokratiutvecklingen i Ghana sedan utvinningen av kapitalintensiva naturresurser ökat markant i samband med den påbörjade oljeutvinningen år 2010 och fram till 2016. Detta i syfte att fastställa huruvida landet drabbats av teorin om resursförbannelsen eller ej. Som teoretisk ingång för att undersöka i vilka dimensioner demokratin förändrats i användes Dahls polyarkibegrepp. Därutöver undersöktes demokratiutvecklingen med hjälp av demokratiindex liksom kvalitativt textmaterial för att bredda analysen och öka möjligheterna till att dra slutsatser från det undersökta materialet. Resultatet av undersökningen blev att endast marginella negativa förändringar kunde observeras. Den sammanlagda bedömningen av fallet Ghana blev att landet därmed betraktas som en framgångsrik demokrati och som ett undantag bland övriga länder i Afrika söder om Sahara. Den utveckling som teorin om resursförbannelsen förutspått tycks alltså ej ha inträffat.

Nyckelord: Ghana, resursförbannelsen, demokratiutveckling, demokrati, naturresurser
Antal ord: 9918

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning

1. Inledning

1.1 Uppsatsens tematik	4
1.2 Syfte och forskningsfråga	4
1.3 Disposition	5
1.4 Urval och avgränsingar	5

2. Metod och material

6

2.1 Metod	6
2.2 Material	7
2.3 Källor och källkritik	8

3. Bakgrund

9

3.1 Historisk överblick	9
3.2 Ghana - ett undantag?	9
3.3 Naturresurser	10

4 Teori

10

4.1 Litteraturöversikt och tidigare forskning.....	10
4.1.1 Teorin om resursförbannelsen	11
4.1.2 Rentier States	11
4.2 Dahls Polyarkibegrepp.....	12

5. Empiri och operationalisering.....

13

5.1 Definitioner	15
5.1.1 Demokrati och demokratisering.....	15
5.1.2 Naturresurser.....	15

6. Analys.....

16

6.1 Maktskifte.....	16
6.2 Demokratiindex.....	17
6.3 Dahls demokratidimensioner.....	17
6.4 Kritiska röster och kvalitativa undersökningar.....	20

7. Diskussion och slutsats

22

Referenser.....

24

1. Inledning

1.1 Uppsatsens tematik

“Is the richest king in all the world to starve to death?”

- King Midas

De allra flesta torde betrakta guld, ädelmetaller och olja som källor till ekonomisk blomstring och en önskvärd statlig inkomstkälla. Inte sällan tycks det emellertid framträda ett samband mellan rika tillgångar på kapitalintensiva naturresurser och konflikt, korruption samt fattigdom (Ross 2001, s. 340- 342). Forskare har förbryllats över det faktum att en del länder med få naturresurser, såsom Japan, etablerat sig som en av världens mest framgångsrika demokratier och ekonomier medan andra länder med mycket rika tillgångar på naturresurser, såsom Kongo, länge härjats av konflikt och ekonomisk skövling (Utrikespolitiska Institutet, 2018). Under 1970- talet kom de första detaljerade studierna vilka med hjälp av framförallt fallstudier sökte utreda sambanden mellan naturresurser och en låg grad av demokrati samt ekonomiska utveckling. Idag har teorin, benämnd resursförbannelsen, undersökts utifrån ett flertal förklaringsvariabler och infallsvinklar med ett blandat mottagande i forskarsamhället (Haber & Menaldo 2011, s.1).

Ett land som under början av 2000-talet inte tycktes följa teorins förklaringsmodell och därmed verkade undgå resursförbannelsen och dess hypotes var Ghana. Beläget i nordvästra Afrika vid en av kolonialtidens forna handelscentrum - Guldkusten - lockades européer till området redan under 1400-talet av den rika tillgången på guld, kakao och slavar (Nationalencyklopedin, 2018) Än idag hör guld till landets viktigaste exportvara (Lenhardt et. al 2015, s.20). Under 2010 började landet utvinna olja och många uttryckte i samband med oljeupptäckten en farhåga kring att landet skulle drabbas av samma öde som andra länder med liknande förutsättningar (Van Gyampo 2010, s. 2) . Går det att se ett negativt samband mellan utvinningen av olja och demokratiutvecklingen sedan 2010 såsom teorin om resursförbannelsen förutspår i fallet Ghana? Hur har utvecklingen sett ut fram till idag och kan Ghana betraktas som ett lyckat undantag?

1.2 Syfte och forskningsfråga

I denna uppsats ämnar vi att undersöka demokratiutvecklingen i Ghana sedan utvinningen av kapitalintensiva naturresurser ökat markant i samband med att landet började utvinna olja år 2010 och fram till 2016. Detta genom att utreda det påstådda samband som existerar mellan en rik tillgång på naturresurser och en lägre grad av demokratiutveckling. Syftet är att fastställa huruvida landet drabbats av teorin om resursförbannelsen eller ej. Vi ämnar att undersöka detta utifrån följande forskningsfråga:

- Har Ghana blivit mindre demokratiskt sedan landet började utvinna olja år 2010?

Vår avsikt är att göra en enfallstudie på fallet Ghana utifrån teorins hypotes att Ghana, i samband med landets upptäckt och utvinning av olja, riskerat att drabbas av resursförbannelsen. Detta i linje med teorin om resursförbannelsen vilken gör gällande att landet torde ha drabbats av ett demokratiskt bakslag i samband med att utvinningen påbörjats. Motiveringen till val av studieobjekt ligger främst i det faktum att landet Ghana hittills inte följt det historiska- och politiska händelseförlopp som många länder med likvärdiga

förutsättningar har kommit att göra i samband med utvinning av naturresurser (Ross 2001, s.356). Landets särställning i egenskap av en relativt stabil demokrati i regionen gör det till ett intressant studieobjekt i vår mening och motiverar en utomvetenskaplig relevans (Esaiasson et al. 2017, s.31). Vidare ser vi en utomvetenskaplig relevans genom att dra lärdomar från demokratier vad gäller utvinning av naturresurser. För undersökningen urskiljs en inomvetenskapliga relevans i den debatt som pågår bland akademiker kring huruvida teorin om resursförbannelsen stämmer eller ej. Vår ambition är att ge ett bidrag till forskningsfältet om resursförbannelsen genom att studera Ghana som ett fall av en potentiell utmanare till teorin. Genom att studera i vilka olika dimensioner demokratin eventuellt har försvagats har vi som ambition att tillföra en diskussion kring huruvida teorins hypotes stämmer genom att pröva giltigheten av denne på fallet Ghana.

1.3 Disposition

Med avstamp i den forskningsfråga och det syfte som presenterats ovan avser resterande del av detta stycke att redogöra för utformningen av uppsatsen. I kommande avsnitt, rubrikssatt som 2.0, presenterar och redogör vi för den forskningsmetod som styr studien och utformningen av denne samt det material som studien både tar ansats ur och vilar på. Påföljande avsnitt behandlar källor och källkritik som vi utgått från eller tagit i beaktning under skrivprocessen, detta i stycke 2.3. Därefter följer avsnitt 3.0 med tillhörande underrubriker som introducerar läsaren till bakgrundsinformation om fallet och forskningsfrågan för att ge läsaren en fördjupande överblick av fallet. I kommande avsnitt, rubrikssatt som 4.0, kommer läsaren introduceras till själva utgångspunkten för forskningsfältet genom en litteraturöversikt och presentation av tidigare forskning till grund för studien. Därefter följer det teoretiska ramverk som ligger till grund för studien genom en övergripande och systematisk redogörelse för teorin. Denna följs, i avsnitt 5.0, av en redogörelse av den empiri som ligger till grund för den följande analysen. Detta kommer att följas av en redogörelse för definitioner av studiens centrala begrepp vilka saknar en entydig- och tydlig- definition. I avsnitt 6.0 därpå följer analysen. Analysen följer formen av en tratt genom en bred och övergripande inledning följt av en allt snävare och mer utredande diskussion. Denna diskussion är strukturerad utifrån Dahls kriterier i linje med upplägget för empirin. Därpå återstår en redogörelse i form av en sammanfattande diskussion av de slutsatser vi har kunnat dra av analysen i det sista avsnittet. Därmed kommer diskussionsavsnittet att vara av sammanfattande karaktär. Utifrån diskussionen och den slutsats den mynnat ut i presenteras slutligen ett förslag till en möjlig ingång till vidare forskning inom forskningsfältet för studien.

1.4 Urval och avgränsningar

Med avstamp i den frågeställning vi avser att undersöka har vi valt att avgränsa oss till att endast studera kopplingen mellan demokrati och naturresurser. Avgränsningen görs med avsikt att besvara frågeställningen och avhandla studien på ett fruktbart sätt inom ett begränsat utrymme. Därmed kommer aspekter som inbördeskrig samt ekonomisk utveckling medvetet att uteslutas. Detta trots att de är av stor relevans för en bredare och mer omfattande studie inom forskningsfältet för den frågeställning vi ämnar att besvara. Således kommer vi enbart att fokusera på en avgränsad del av den politiska dimensionen inom teorin trots en medvetenhet om den vinkling och inverkan det kan ha på vår studie och utfallet av denne. Vår motivering till att endast studera demokratispekten inom resursförbannelsens grundas i att det är denna del som utvecklades sist (Kenny, 2010). Vidare motiveras valet av det faktum att

farhågan om demokratisk stagnation särskilt framhölls av kritiker till oljeutvinningen. (Van Gyampo 2010, s. 2) Vi upplever därmed att kopplingen till det analytiska ramverket är som mest relevant med denna ingång och möjligheten att ge ett bidrag till forskningsfältet således störst. Vi har även valt att begränsa oss till att huvudsakligen studera olja och guld, och då framförallt oljan, som naturresurs trots att naturresurserna i Ghanas fall innefattar ett flertal. Motiveringen till vår valda avgränsning grundas i att oljan genererar de största inkomsterna bland naturresurserna och därför är av störst betydelse vid en nödvändig prioritering bland dem alla.

För undersökningen av demokratiutvecklingen har vi valt att avgränsa oss till att tillämpa Robert A. Dahls teori med dennes institutioner som teoretiskt ramverk. För att avgränsa oss och göra ett urval bland uppsjön av teorier inom det övergripande teoretiska ramverket har vi valt att huvudsakligen fokusera på en av dem, Michael L. Ross och dennes artikel. En vidare motivering och diskussion till detta urval utifrån dess statsvetenskapliga relevans görs i teoristycket om artikeln i fråga. Slutligen bör nämnas att vi gjort en avgränsning gällande den del av materialinsamlingen som behandlar index och rapporter till att begränsa oss till två databaser. Vår strävan efter att avhandla studien på ett fruktbart sätt inom arbetets givna ramverk utgör därmed den övergripande motiveringen till denna tidsmässiga och teorimässiga avgränsning.

2. Metod och material

2.1 Metod

Våra metodologiska val och tillvägagångssätt är det som ligger till grund för hur det empiriska och teoretiska materialet bearbetas och hanteras. Således är det även grundläggande, för att inte säga avgörande, för hur frågeställningen bearbetas och besvaras. Vi ämnar att utforma uppsatsen utifrån den metodologiska utformningen av en enfallstudie. Enfallsstudien kommer att genomföras som en teorikonsumerande kvalitativ studie med fokus på Ghana som fall och studieobjekt. Studien kommer således att vara beskrivande i avsikt att tolka den politiska utvecklingen. Motiveringen till vårt metodval grundas i att vi anser att den är mest lämplig för att besvara vår frågeställning och därigenom uppnå vårt syfte. Detta eftersom vår frågeställning grundas i en ambition om att nå en ökad förståelse för fallet i fråga. Valet motiveras även av att vår frågeställning är avgränsad till en specifik kontext och tidsram vilket i sin tur gör utformningen av en fallstudie lämplig. En kvalitativ metod är tillämpligt för vårt val av en teorikonsumerande studie i det avseende att fallet är det som driver studien framåt och därmed indirekt påverkar dess utformning. (Esaiasson et al. 2017, s.42-43) Således är fallstudien en användbar och lämplig analysmetod för att belysa hur teorin kan appliceras på fallet och bidra med förklaringsmodeller för förståelsen av den. Det utgör även motiveringen till analysens avslutande diskussion vilken baseras på kvalitativt material.

Det kan nämnas att valet av en kvalitativ metod ställts mot en kvantitativ metod då vi diskuterat lämpliga ingångar till vår undersökning. Då det inte är möjligt att uppnå den distans till studien som forskare inom kvantitativa undersökningar strävar efter (Teorell & Svensson 2016, s.11) är det troligt att subjektiva värderingar kommer att framträda i vår analys. För att undgå de problem som associeras med subjektivitet kan en högre grad av validitet uppnås genom att öppna upp forskningsprocessen. Då vår ambition är att kritiskt granska ett fall utifrån flera aspekter betraktar vi tendenser av subjektivitet som ett mindre problem, men de nämnda riktlinjer som finns för att uppnå en god validitet kommer att beaktas. När det kommer till validiteten vill vi även göra gällande att vi har för avsikt att fokusera på intern

validitet och därmed bortse från den externa validiteten i och med uppsatsens icke-generaliserande anspråk/strävan. (Esaiasson et al., 2017 s.59).

Det teoretiska ramverket kommer att vara det som ligger till grund för de riktlinjer som styr studiens vetenskapsteoretiska ingång och operationalisering. Tillgången till naturresurser utgör en av många oberoende variabler till den beroende variabeln demokratinivå. Förhållandet och sambandet dem emellan är beroende av den rådande kontexten vilket ställer höga krav på förståelsen av denna.

För att uppnå kravet för intersubjektivitet kommer vi att arbeta utefter ett transparent förhållningssätt med noga redogörelser för hantering och bearbetning av material till grund för granskningen av detta (Teorell & Svensson 2016, s.54). Även detta i avsikt att beakta riktlinjerna för att uppnå en god intern validitet som tidigare diskuterats. Vår avsikt med denna typ av förhållningssätt är att skapa tydlighet för läsaren genom att bjuda in denne till att ta del av de tillvägagångssätt som ligger till grund för studien.

Vi vill betona att vi anser att våra tankegångar, såväl som våra val, gällande den metodologiska utformningen görs med en medvetenhet om den avvägning som genomsyrar en teoriprovande studie. Detta utifrån att en välstrukturerad studie skapar tydlighet och ordning och således en tillfredsställande utformning. Samtidigt riskerar en allt för metodologiskt upplägg att medföra att kreativitet och inspiration undermineras på bekostnad av en väldigt välplanerad studie.

2.2 Material

Det material vi avser att använda är primärt erhållet ur sekundärkällor i form av forskningsrapporter samt litteratur från etablerade forskare inom forskningsfältet från etablerade tidskrifter. Till analysen har vi även valt att utgå från kvalitativt material baserad på artiklar och tidskrifter av mer populärvetenskaplig litteratur i avsikt att bredda analysen och belysa den debatt som pågår även utanför forskningssamhället. För bakgrunden till Ghana som fall kommer vi huvudsakligen att använda oss av material framställt av internationella institutioner och organisationer. Det material vi avser att använda för det teoretiska ramverket, resursförbannelsen, består av Michael L. Ross artikel *Does Oil Hinder Democracy* publicerad 2001.

Som empiriskt underlag för vår undersökning avser vi att använda datamaterial i form av index från Varieties of Democracy (V-Dem), en databas vilken mäter demokrati utifrån olika kriterier. (V-Dem 1 2018) Databasen är bland annat ett samarbete mellan Göteborgs Universitet och University of Notre Dame och grundar sina mätvärden i Dahls teoretisk ramverk. V-Dem innefattar data med fler än 350 indikatorer för demokrati och politiska system och räknas som en av världens största databaser för politisk och samhällelig data (Teorell et. al. 2016)

Utifrån vår ambition om ett brett underlag av material, och således en möjlighet till att nå en fördjupande analys, avser vi att utöka den förstnämnda datan från V-Dem med kompletterande rapporter från Freedom House. Motiveringen till valet av Freedom House grundas i att organisationen är politiskt oberoende och innefattar en väldigt omfattande mängd data och mätningar i form av rapporter. (Freedom House 1 2018). Organisationens rapporter

presenterar fakta i form av avsnitt vilka rankats utifrån tre övergripande fokusområden. Dessa fokusområden, Frihetsrankning, Politiska rättigheter samt Civila friheter ger sammanslaget en övergripande bedömning benämnd Frihetsstatus vilken därmed är det förenade resultatet av respektive avsnitt. Motiveringen till valet av Freedom House stärks även av att rapporterna är utformade utifrån lättöverskådliga och tydliga skalor vilket gör dem både begripliga och tillgängliga. Vi har använt oss av rapporterna från 2010, 2012, 2016 och 2017 då denna behandlar det senare skedet av 2016-års händelser samt 2018 för analys av världsläget.

Inför den senare analysen av rapporterna vill vi dock betona en viss skillnad gällande utformning av rapporterna. Detta i det avseende att den senaste rapporten utformats utifrån en tydligare skala gällande rankningarna av styckena för de tre fokusområdena vilket ger en direkt gradering för respektive underkategori. De andra två, vilka följer samma struktur och utformning, presenteras mer kortfattat och inkluderar inte en rankning för respektive underkategori. Således är den senaste rapporten från 2016 mer omfattande. Vidare ger rapporten från 2016 samt 2012 en sammanslagen rankning baserad på en hundra gradig skala vilket rapporten från 2010 inte gör.

Vi vill även betona att vi är väl medvetna om att materialet, med fördel, behöver avgränsas och att vi därmed kommer att behöva göra ett selektivt urval. Detta kommer att diskuteras nedan i ett tillägnat avsnitt benämnt "Källor och källkritik" (stycke 2.3). Vi vill även belysa att vi är medvetna om att vårt urval i stort, liksom skillnaderna i rapporterna från Freedom House således kommer att ha en direkt inverkan på studien och utfallet av denne. Vi anser att denna felkälla är oundviklig men att en medvetenhet är fördelaktig. Vidare anser vi att en diskussion kring felkällan i sig kan bli ett föremål för vidare diskussion.

2.3 Källor och källkritik

Vid valet av sekundärkällor som underlag och material för vår studie har vi valt att arbeta utifrån ett källkritiskt förhållningssätt med utgångspunkt i de källkritiska kriterierna. Detta med en avsikt om att värdera respektive källa utifrån dess tillförlitlighet och användbarhet. (Teorell & Svensson 2016, s.104). Motiveringen till vårt tillvägagångssätt grundas i en medvetenhet om de möjliga brister som riskerar att uppkomma i samband med hanteringen och granskningen av sekundärkällor. För att undgå denna risk har vi utgått från artiklar samt litteratur skrivna av författare och forskare som är etablerade inom forskningsfältet och därmed innehar en hög grad av legitimitet för sin forskning. För insamlingen av artiklar har vi uteslutande använt oss av Lubsearch då vi anser att det är en sökmotor vilken innefattar data av både stor tillförlitlighet samt legitimitet och således är av stor relevans.

3. Bakgrund

3.1 Historisk överblick

“Ghana, a land full of Gold! Africa, a land full of resources!”

— Ernest Agyemang Yeboah

År 1957 kom Ghana att bli ett av de första länderna i Afrika att förklara självständighet från en kolonialmakt då landet bröt sig loss från Storbritannien (Utrikespolitiska institutet 1, 2016). Åren som följde efter självständighetsförklaringen, i synnerhet efter att militären återtagit makten år 1966, präglades av politisk instabilitet och ekonomisk nedgång bland annat till följd av vanskötsel, korruption och sjunkande världsmarknadspris den betydelsefulla exportvaran kakao (Nationalencyklopedin, 2018). Efter att ett omfattande reformarbete genomdrivits av presidenten Rawlings under 1990-talet upplevde landet en period av ekonomisk tillväxt som redan i slutet av samma årtionde skulle komma att avta (Lenhardt et al, 2015, s.19-20). Efter ett växande missnöje gentemot Rawlings höjdes kraven på regimskifte vilket inträffade under år 2000-års President- och parlamentsval. Maktskiftet möjliggjordes bland annat av att landet år 1992 hade genomgått en övergång från militärt till demokratiskt styre genom att anta en ny konstitution (Princeton University, 2018). Många menade på att överlämningen av makten till John Kufuor och dennes New Patriotic Party (NPP) innebar en seger för demokratin och att regimskiftet markerade ett slut på det “politiska kaos” som varit rådande under de föregående 29 åren (Kwesi Aning 2001, s. 37). Idag räknas Ghana som en av de mest stabila demokratierna i regionen (Kermeliotis, 2014) där de mänskliga rättigheterna i hög grad respekteras och rättssäkerheten anses vara förhållandevis god (Utrikespolitiska Institutet 2, 2016). Utifrån frihets- och demokratiindex baserat på en ranking av Grad av frihet, Politiska rättigheter samt Civila friheter bedöms Ghana som ett fritt land. (Freedom House 2 2018).

3.2 Ghana - ett undantag?

Ghana betraktas som en av de mer stabila länderna i Afrika söder om Sahara sedan landet övergick till ett demokratiskt styre med flerpartisystem och är en av de demokratier med ursprung i den så kallade tredje demokrativågen. Med detta avses den demokratiseringsvåg vilken inträffade mellan 1974 och 1990 då ett trettiotal länder övergick från ett auktoritärt till ett demokratiskt styre vilket innebar en nära fördubbling av antalet demokratiska regeringar i världen (Huntington 1991, s.12 -13). Sedan 1992 har landet haft sex val och makten har överförts från regering till opposition vid två tillfällen (Lenhart et. al 2015, s.11). Vidare har landet upplevt det flera observatörer kallar ett explosionsartat politiskt deltagande som ett resultat av ett aktivt och engagerat civilsamhälle vilket inkluderar frivilligorganisationer, fackföreningar och media (ibid, s.8)

För att sätta fallet i ett större sammanhang och understryka landets särställning gällande grad av demokrati och frihet kan Ghana sättas i relation till dess grannländer. Detta utifrån att länderna därmed utgår från samma geografiska förutsättningar. Jämförelsen utgår från de kategorier vilka ligger till grund för rapporterna från Freedom House för respektive land och presenterar en sammanslagning ranking gällande frihetsstatus. Togo, grannlandet öster om Ghana, klassificeras som “Delvis fritt” med en sammanslagen bedömning om 47/100 enligt rapporten. (Freedom House 3 2018). Elfenbenskusten, beläget på motsatt sida, klassificeras som “Delvis fritt” med en sammanslagen ranking om totalt 51/100 i rankingen (Freedom

House 4 2018). Burkina Faso klassificeras, utifrån rapporten baserad på samma variabler, som "Delvis fritt" med ett totalvärde om 60/100 (Freedom House 5 2018). Ghana uppmäter vid samma mätår dvs. 2018 en sammanslagen bedömning om 83/100 poäng och bedöms, i kontrast till dess grannländer, som "Fritt" (Freedom House 2 2018) vilket således även understryker och motiverar landets särställning.

3.3 Naturresurser

Ghana har historiskt sett livnärt sig på gruvindustri där den oavkortat största reserven varit guld (EITI Ghana, 2015). Till de mest kapitalintensiva naturresurserna med extern efterfrågan hör sedan 2010 även oljan vars intäkter idag överträffar de genererade av gruvdriften (ibid, 2015). Redan år 2007 gjordes upptäckten av olja (IFS 2015, s.1) i farvattnet utanför Ghana och den dåvarande presidenten Kufour uttryckte vid tillfället ett hopp om att transformera landet till en "Afrikansk tiger" (BBC, 2018). Uttalandet indikerar en önskan om att leda landets ekonomiska utveckling i samma riktning som många av de länder i Sydostasien vilka, bristande naturresurser till trots, gjort en anmärkningsvärda ekonomisk resa. Under 2011 förändrades den ekonomiska strukturen dramatiskt då utvinningen av olja resulterade i en BNP-ökning på hela 14 procent och landet intog ställningen som de snabbast växande ekonomin i hela Afrika söder om Sahara (IFS 2015, s.2). De sjunkande oljepriserna (Forbes, 2017) har sedan 2014 till viss del inneburit en ekonomisk stagnation samtidigt som de ökade priserna på guld bland annat lockat tusentals arbetare från Kina (IGC, 2015). Enligt världsbanken, den afrikanska utvecklingsbanken samt den internationella valutafonden spås landet att bli den snabbast växande ekonomin under 2018 (McDonnel, 2018). Prognosen grundas i tron om åter stigande oljepriser liksom goda utsikter för stramare finansiell förvaltning. Även produktionen av kakao har lyft Ghanas lantbrukssektor och i takt med stigande kakaopriser ökar även inkomsterna från denna sektor (Världsbanken, 2018).

4. Teori

4.1 Litteraturöversikt och tidigare forskning

"Ten years from now, twenty years from now, you will see. Oil will bring us ruin"
- Juan Pablo Pérez Alfonzo

Den frågeställning vi ämnar att undersöka och besvara utgår från teorin om resursförbannelsen och hypotesen att en rik tillgång på naturresurser hindrar demokratiutveckling (Ross 2001, s.325). Undersökningen kommer således ta avstamp i *en* av de tre delar som tillsammans utgör resursförbannelsen. Till detta räknas, förutom påverkan på demokratisering, även sambandet mellan naturresurser och ekonomisk utveckling samt naturresursers inverkan på inbördeskrig hör. Nedan redogörs fortsatt för den förstnämnda grenen av teorin vilken kommer att utgöra undersökningens teoretiska hypotes och fokusområde.

Det negativa sambandet mellan demokratisk utveckling och rika naturtillgångar är en både vedertagen och ifrågasatt motsägelse inom studiet av politisk- samt ekonomisk utveckling. (Haber & Menaldo 2011, s.1). Sambandet beskriver en paradoxartad relation mellan de bägge variablerna varför en annan benämning för teorin bland forskare inom forskningsfältet även är

“Paradox of plenty” Teorin gör således anspråk på att förklara de kausala mekanismer vilka ligger till grund för en negativa korrelation mellan ekonomisk tillväxt och rika naturresurser (Pettersson 2005, s. 2).

4.1.1 Teorin om resursförbannelsen

Fenomenet att länder med rika naturresurser tenderar att vara mindre demokratiska observerades som tidigare nämnt först av forskare i Mellanösternregionen . Under 1970- talet kom de första detaljerade studierna som med hjälp av framförallt fallstudier sökte utreda sambanden mellan naturresurser och en låg grad av demokrati samt ekonomiska utveckling (Ross 2001, s. 329-330). Den studie som sägs ligga till grund för teorin om resursförbannelsen är *The Patterns and Problems of Economic Development in Rentier States: The Case of Iran* av Hussein Mahdavy från år 1970 (Haber & Menaldo 2011, s. 1). Mahdavy belyste genom en fallstudie av Iran hur stater med inkomster från naturresurser framförallt lider av ekonomiska svårigheter och hur avsaknaden av skatter skapar en distans mellan makthavare och befolkning. Genom att använda intäkterna från olja hindras individer och grupper i samhället att utkräva politisk förändring varför diktatoriska regimer kan förbli odemokratiska.

4.1.2 Rentier States

Det finns i dagsläget en mycket omfattande och varierande litteratur kring studiet av resursförbannelsen vilka presenterar olika förklaringsmodeller till fenomenet (Meissner 2010, s.8). De olika modellerna är främst ett resultat av att olika beroende variabler lyfts fram liksom olika kausala mekanismer. Detta resulterar i de tre huvudsakliga ingångarna med fokus på demokratisering, ekonomisk utveckling samt inverkan på inbördeskrig (ibid 2010, s.9-10).

Bland de underkategorier av litteratur som behandlar resursförbannelsen kan teorin om “rentier states” urskiljas som den av störst betydelse för att undersöka vår frågeställning. Teorins fokus på stater liksom ambitionen att finna orsakssamband mellan resursintäkter och auktoritärt styre (Ross 2001, s.328) gör att teorin lämpar sig särskilt bra för vår undersökning. Där resursutvinning betraktas som den oberoende variabeln till resursförbannelsen inom många studier lyfts istället intäkter från uthyrning av inhemska resurser till externa kunder fram som den beroende variabeln inom teorin om rentier states (Ross 2001, 328-329). Då den adderar och belyser ytterligare ett koncept inom teorin om resursförbannelsen ser vi dessutom större möjligheter till att nå ett resultat som kan ge ett bidrag till forskningsfältet. Studien blir i idealfallet ett bidrag för en fruktbar diskussion för en ökad förståelse av den tidigare nämnda kopplingen mellan naturresurser och grad av demokratisering. Således blir denna infallsvinkel av stor relevans för vår frågeställning samt vår studie och därmed även motiveringen till användningen av denne.

Den forskare som kanske främst förknippats med teorin om rentier states är Michael L. Ross som i en artikel från 2001 problematiserade och utredde de studier som presenterats kring demokratiutveckling i mellanöstern. Artikeln, *Does Oil Hinder Democracy*, kom att etablera sig som en av de mest inflytelserika för teorin och har i mångt och mycket präglat den debatt om resursförbannelsen som följt efter att artikeln först publicerades. I artikeln presenterar Ross teorin om Rentier States liksom det inom teorin och forskningsfältet både mångfasetterade och väletablerade konceptet “rentier effect”.

Teorin hävdar och argumenterar för att regeringar, ursprungligen inom studiet av mellanöstern, använder sina oljeintäkter för att motverka socialt tryck som annars skulle leda

till krav på en ökad kontrollförmåga. Detta görs utifrån tre potentiella tillvägagångsätt (Ross 2001, s. 332). En av dessa är den enligt Ross benämnda "rentier effect" vilken gör gällande att regeringar tenderar att beskatta sin befolkning i en lägre utsträckning vid större intäkter från oljeutvinning. Således medför det att befolkningen blir mindre benägen att utkräva ansvar från regeringen i fråga.

Konceptets andra komponent, benämnd "spending effect", hävdar att en rik oljetillgång leder till patronage vilket dämpar ett potentiellt tryck efter demokrati (Ross 2001, s.333). Den tredje komponenten, av Ross kallad "group formation effect", pekar på hur regeringar tenderar att förhindra bildandet och etableringen av sociala grupper vilka är oberoende av staten och således har en större benägenhet att hävda samt kräva sina politiska rättigheter. Detta utifrån förutsättningen att oljeutvinningen genererar stora inkomster till staten som därmed kan nyttja sin maktposition vid ett potentiellt agerande. (ibid. s.334). Teorin om rentier states tillför således flera möjliga förklaringar till varför det finns ett samband mellan naturresurser och icke-demokratiska styrelseskick (ibid. s. 332-334) och är som tidigare nämnt en för vår del viktig underteorier och utgångspunkt till resursförbannelsen.

4.2 Dahls Polyarkibegrepp

Denna undersökning kommer att ta avstamp i den hypotes som resursförbannelsen formar, vilken av Ross presenterats som ett generaliserbart förhållande mellan inkomst från naturresurser och diktatoriska regimer. Demokratiutveckling i Ghana från 2010 och fram till 2016 kommer att undersökas med hjälp av de demokratiindikatorer som presenteras av Robert A. Dahl och dennes polyarkibegrepp. Valet av teoretiskt ramverk motiveras inte minst av det faktum att Dahl betraktas som en av de främsta demokratiforskarna i modern tid (Mayhew 2015, s. 2-4). Vidare har teorin om polyarki etablerat sig som en av de mest inflytelserika inom revisionistisk demokratisk teoribildning (Teorell et. al 2016, s.3-4)

Dahls polyarkibegrepp definieras som en uppsättning institutioner vilka möjliggör offentlig opposition och främjar rätten till medborgares deltagande i politik. (Dahl 1971, s.31) Således är institutionerna en förutsättning för att den politiska ordningen skall betecknas som en polyarki. Polyarkibegreppet utgörs av institutionerna: *valda befattningshavare, fria och opartiska val, allmän rösträtt, rätt att kandidera i val, yttrandefrihet, alternativa informationskällor samt organisations- och församlingsfrihet* (Dahl 1971, s.3). Polyarki är, som tidigare nämnt, det begrepp och det verktyg som gör det möjligt att mäta demokrati och graden av denna. Institutionerna för polyarki avser storskaliga demokratier i form av länder och nationsstater (Dahl 1971, s.2), således inte enheter i en mindre skala och omfattning.

Med hjälp av polyarkin som begrepp kan en djupare dimension uppnås och därigenom öka förståelsen för i vilka dimensioner demokratin eventuellt försvagas. Dahls polyarkibegrepp kan därmed vara ett både givande och relevant verktyg för att undersöka samt utvärdera om Ghanas demokrati har underminerats och således besvara vår frågeställning. Detta genom en jämförelse av det aktuella politiska läget i Ghana i förhållande till det som var rådande vid de senaste två politiska valen.

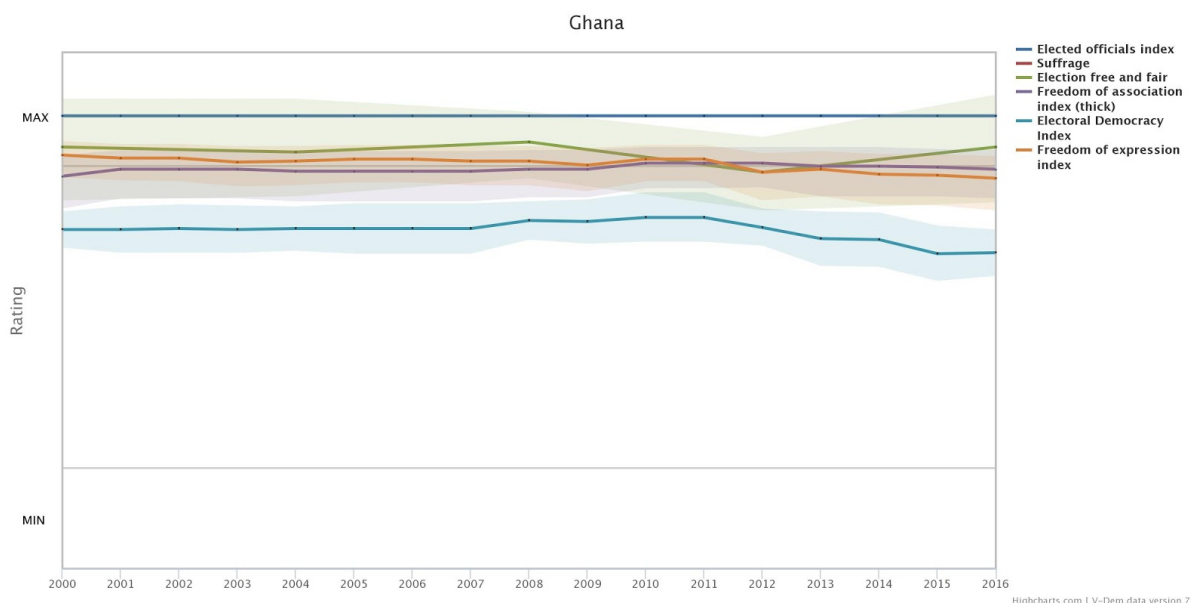
Sammanfattningsvis kan sägas att valet av kompletterande teori ger oss verktyg för att genomföra en givande och utvecklad analys av våra resultat. Dahl ger oss ett verktyg för förståelsen av i vilka olika dimensioner demokratin kan försvagas och för de olika sätt den

kan försvagas på. Någon egentlig förklaring till varför en försvagning sker presenteras istället av Ross och teorin om resursförbannelsen. Således anser vi att de båda teorierna, såväl enskilt som kombinerat, är av relevans för vår frågeställning i det avseende att de kompletterar varandra. Detta genom att de behandlar och belyser olika aspekter samt dimensioner och därmed utgör en grund vilken möjliggör en bredare teoretisk stomme samt en mer djupgående analys.

5. Empiri och Operationalisering

Den teoretiska definition av Dahl som presenterats i teoriavsnittet ovan kommer i detta avsnitt att få en operationell definition. Nedan presenteras de komponenter som utgör Dahls polyarkibegrepp och hur vi avser att mäta dessa inför vår analys. Analysenheten "yttrandefrihet" och "alternativa informationskällor" kan betraktas som empiriskt lika varför de slagits ihop.

Som empiriskt underlag för den senare analysen kommer vi att använda index från V-Dem samt rapporter från Freedom House vilket tidigare presenterats och diskuterats i materialstycket rubriksatt som 2.0. Med hänsyn till arbetets begränsade omfattning har vi valt att avgränsa oss till att studera mätvärden, i form av årtal, för tre tidpunkter. Vår motivering till valda tidpunkter grundas i att den förstnämnda, vilket således utgör utgångspunkten för vår empiri, är det årtal då oljeutvinningen påbörjades, dvs. år 2010. Efter denna tidpunkt får landet likvärdiga förutsättningar med andra resursrika länder. De två andra åren är de senaste politiska valåren, dvs. år 2012 samt 2016. Vid undersökning och tillämpning av rapporterna från Freedom House kommer vi att studera samma årtal som vid den tidigare presenterade datan från V-Dem, det vill säga år 2010, år 2012 samt år 2016. Detta med hänvisning till tidigare diskuterad motivering.

(V-Dem 2, 2018)

Diagrammet ovan illustrerar de komponenter vilka utgör och definierar Dahls polyarkibegrepp. De mätvärden som presenteras som "suffrage" i grafen är en operationaliserad definition av "allmän rösträtt". Datan för graferna är uppmätt från år 2000

men vi avser, som tidigare diskuterat, endast att undersöka datan från år 2010. Motiveringen till det breddade spannet i diagrammet detta till trots grundas i att vi vill få en bredare överblick för att tydligare visa på eventuella förändringar. Att vi valde att förlänga tidsspannet just tio år görs därmed i avsikt att skapa en tydligare översiktlighet för rörelser. Att det är just tio år vi valde att utöka tidsspannet med har ingen inverkan på undersökningen då det inte inkluderas i mätningen.

Den översta grafen, benämnd Elected officials index, illustrerar i vilken utsträckning som befattningshavare väljs genom medborgerliga val. I rapporterna från Freedom House finns ett stycke benämnd Valprocess vilket behandlar Dahls institution benämnd *Fria och opartiska val*. Den data som uppmäts av Freedom House för institutionen illustrerar i vilken utsträckning regeringschefen och nationella lagstiftare väljs genom fria och jämlika val samt huruvida lagstiftningen kring valprocessen är rättvis för alla röstberättigade. I rapporten från 2010 presenteras ingen information vilken behandlar valprocessen för året i fråga. Detta beror på att det inte genomfördes något politiskt val år 2010 vilket gör att vi inte anser att det är relevant att studera det utifrån årtalet i detta fall.

Kurvan benämnd Freedom of expression visar graden av yttrandefrihet och visar en marginell nedgång. Detta genom en större, om än marginell, nedgång år 2012, för att därefter följas av en ringa uppgång fram till år 2016. Freedom House rapporter presenterar under stycket benämnd Åsikts- och yttrandefrihet, information vilken tillämpar och underbygger Dahls institution om *yttrandefrihet*. Yttrandefrihet förutsätts i det avseende att medborgarna har rätt att uttrycka sig utan rädsla eller risk för att straffas. (Dahl 1971, s.20) I rapporten från 2010, vilken som tidigare nämnt inte presenterar en direkt ranking av styckena, presenteras att yttrandefrihet är konstitutionellt garanterad och skyddad. Informations- och medielandskapet är brett och inkluderar flertalet privata oberoende aktörer. I rapporten från år 2016 uppmäts 14/16 i ranking för institutionen i fråga. Rankningen stärks av den information som presenteras vilken hävdar att yttrandefrihet är konstitutionellt garanterad och generellt sett respekterad. Religionsfrihet är konstitutionellt och lagligt skyddad vilket respekteras av regeringen, akademisk frihet likaså. Religionsfrihet samt akademisk frihet är lagligt garanterad samt praktiskt vidmakthållen (Freedom House 2016, s.3).

Grafen benämnd Freedom of association, visar graden och förekomsten av organisationsfrihet. Detta i det avseende att visa medborgarnas frihet till att utforma och delta i olika organisationer samt intressegrupper (Dahl 1971, s.235). Denna kurva är relativt stabil med en liten, om än marginell, nedgång från år 2014 till år 2016. I rapporterna från Freedom House finns ett stycke benämnd Församlings- och organisationsrättighet, även den en underkategori till Medborgerliga friheter applicerar Dahls institution vilken behandlar *organisationsfrihet*. I rapporten från 2010 presenteras material vilket gör gällande att rättigheten till fredliga församlingar och sällskap är konstitutionellt garanterad. Denna rättighet tillämpas dock inte för demonstrationer eller möten. Icke-statliga organisationer (NGOs) hävdas vara fria till sin funktion och påstås vara av stor vikt gällande regeringens transparens. I enlighet med 2003 års konstitution gällande arbetsrätt har arbetstagare rätt att bilda samt medverka i fackförbund (Freedom House 2010, s.3). I samtliga rapporter framkommer att möjligheten att ingå fredliga församlingar och sällskap är konstitutionellt garanterad men att tillståndet ej gäller för möten och demonstrationer. NGOs bedöms generellt ha handlingsfrihet och bedöms vara av stor betydelse gällande regeringens transparens (Freedom House 2016, s.3-4).

Grafen vilken illustrerar ”suffrage” visar på graden av andel medborgare med lika rösträtt. Mätvärdet illustreras inte genom en graf i diagrammet för något årtal. Resultatet beror på den oförändrade grad av allmän och lika rösträtt vilken infördes under 1950 då även kvinnor beviljades rösträtt och samtliga skattekrav för rösträtt avskaffades (V-Dem 2016, s. 6).

5.1 Definitioner

I detta avsnitt kommer vi att presentera och definiera de begrepp vilka vi tillskrivit som centrala för vår studie och som vi därmed kommer att använda i en stor utsträckning. Vår avsikt med definitionerna är att klargöra och precisera begreppens innebörd. Detta i syfte att tillgodose läsaren en större inblick samt undvika tendenser av subjektiva tolkningar samt syftningsfel. Genom att definiera de teoretiska begreppen fastställer vi betydelsen av dem genom att sätta dem i en språklig relation till andra begrepp som kan förutsättas ha en bredare och omfångsrik betydelse (Teorell & Svensson 2016, s.38) Med hänsyn till studiens begränsade omfattning har vi avgränsat oss till att endast definiera de centrala begrepp som saknar en entydig definition.

5.1.1 Demokrati och demokratisering

Innebörden och definitionen av demokrati är i många avseenden omtvistat med såväl praktiska som filosofiska innebörder och skiljelinjer. Det finns ingen entydig och överenskommen definition av demokrati men vedertagna minimumkriterier förekommer. Dessa är en *representativ regering, fria val, yttrandefrihet, skydd och bevarande av individuella rättigheter samt en folkvald regering* (Hague et. al 2016, s.38). Vi avser att använda en praktisk definition härledd ur grundantaganden och värderingar samt direkta institutioner vilka förutsätts vara uppfyllda för att vara representerade. Detta kommer vi att göra genom polyarki, det av Dahl myntade begreppet, med motiveringen att det är ett begrepp och ett verktyg för att mäta demokrati.

För demokratisering som centralt begrepp kommer vi att använda en definition vilken avser processen där stater skapar och utvecklar de institutioner och processer vilka är en förutsättning för skapandet av stabila demokratier. (Hague et. al. 2016, s.38)

5.1.2 Naturresurser

Vid användning, benämning samt operationalisering av begreppet naturresurser beskriver vi dem inledningsvis i ett bredare skede och utgår således inte från en fastställd definition. För att precisera och undvika oklarheter utgår vi dock från en direkt angiven definition i analysdelen. I denna del fokuserar och syftar vi på naturresurser i egenskap av värdefulla, kapitalintensiva naturresurser med en extern efterfrågan. Avsikten med vårt val, och således vår avgränsning, är att det är denna typ av naturresurs som är i fokus inom teorin. Detta i avseende att teorin inte berör och gör gällande att alla typer av naturresurser har en inverkan på demokratisering och sambandet dem emellan. Därmed exkluderas andra naturresurser som till exempel jordbruk och livsmedel då de inte tillhör kategorin av naturresurser vilka uppfyller teorin och dennes hypotes (Ross 2001, s.344). Utifrån denna utgångspunkt kommer vi, mer konkret, endast att fokusera på olja och guld som naturresurser och således är det dem vi syftar till när vi benämner dem som naturresurser i bredare och mer abstrakta ordalag.

6. Analys

“Democracy faced its most serious crisis in decades in 2017 as its basic tenets—including guarantees of free and fair elections, the rights of minorities, freedom of the press, and the rule of law—came under attack around the world” (Freedom House 6, 2018)

Citatet ovan är hämtat från forskningsinstitutet Freedom House rapport om världsläget år 2018. Det är i flera avseenden en mycket dystert och oroväckande bild av demokratiutvecklingen i världen som framträder där Afrika söder om Sahara inte utgör något undantag. I Angola och Zimbabwe tillsattes nya ledare under 2017 men de nya makthavarnas bakgrund i den gamla eliten väcker tvivel om löften om förändring. I Tanzania intensifierades förtrycket då oppositionspolitiker fängslades och medborgare arresterades för att ha uttryckt kritiska åsikter mot regimen på sociala medier (Freedom House 6, 2018). Auktoritära ledare i ett flertal andra afrikanska länder klamrar sig fast vid makten, ofta på bekostnad av medborgarnas grundläggande rättigheter, och i Kenya utbröt strider efter ett mycket omtvistat valresultat (ibid). Var placerar sig Ghana i sammanhanget och hur ska resultaten tolkas? Går det att se en förändring sedan utvinningen av kapitalintensiva naturresurser ökade under 2010 och går detta i så fall att koppla till teorin om resursförbannelsen? I analysen som följer diskuteras varför Ghana inte förefaller ha utvecklats till att bli mindre demokratiskt. Härfter kommer analysen vidgas och fördjupas genom en diskussion *om* och *hur* Ghanas prestation i olika index har förändrats sedan 2010 och fram till 2016 för att slutligen följas av en diskussion baserad på kvalitativt material.

6.1 Maktskifte

En av de mekanismer som presenteras inom forskningsfältet för resursförbannelsen är “incumbency advantage” vidare benämnd som ämbetsfördelar (Van Gyampo 2010, s. 51). Begreppet har relevans för undersökningen då det understryker vikten av ett regeringsskifte. Fenomenet innebär att redan sittande politiska makthavare har en fördel gentemot nykomlingar i val då de redan är etablerade hos väljarna och har tillgång till finansiering. Inom forskningsfältet för resursförbannelsen har en hypotes framlagts vilken menar att denna fördel förstärks markant med ökade inkomster från naturresurser eftersom de redan sittande makthavarna använder vinsten från intäkterna för att öka chansen för att bli omvalda (Van Gyampo 2010, s. 51). Hypotesen blir således central för att förstå och förklara den koppling som observerats mellan rika naturresurser och diktatoriska regimer och gör gällande att det, givet att teorin om resursförbannelsen stämmer, torde ha uppmätts få eller inga maktskiften i Ghana efter att utvinningen av olja påbörjades år 2010. Under valet 2016 överfördes emellertid makten från regering till opposition (Economist, 2016) varför ett mycket centralt argument i teorin om resursförbannelsen inte kan anses bekräftad med vårt fall. Trots den till synes uppenbara motsägelsen finns det anledning att närmare undersöka fler dimensioner av en eventuell försvagning av demokratin. Givet att teorin stämmer är det troligt att en försvagning möjligen endast går att uppmäta i vissa avseenden då det uppmätta tidsspannet är relativt begränsat och utvecklingen som teorin förutspår möjligen endast är i ett inledningsskede. Nedan presenteras huruvida detta eventuellt avspeglats i demokratiindex.

6.2 Demokratiindex

I Freedom House rapporter för de valda mätvärdena för undersökningen presenteras inledningsvis organisationens demokratiindex där Ghana rankas enligt kategorierna Frihet, Politiska rättigheter samt Medborgerliga rättigheter. I de två senare rapporterna från 2012 och 2016 introduceras ett nytt mått för helhetsbedömningen där den tidigare sjugradiga skalan för frihetsrankningen kompletteras med en hundrogradig skala för det sammanslagna värdet, i rapporten benämnt "aggregate score", vidare refererad med svensk översättning. För år 2010 uppnådde Ghana värdet 1.5 av 7 vilket på en skala där 1 är bäst bör betraktas som högt. Grannlandet Togo (Freedom House 3, 2018). uppnådde exempelvis vid samma tidpunkt ett värde på 4,5 medan samtliga nordiska länder uppnådde ett värde på 1 (Freedom House 7, 2018). Värdena för frihetsrankningen med den sjugradiga skalan förändras ej under tidsperioden. För år 2012 uppmätts emellertid ett högre värde för den hundrogradiga skalan (84/100) än nästa valår år 2016 (83/100). Förändringen är mycket marginell varför en tolkning bör göras med försiktighet. Det finns likväl anledning att uppmärksamma att den, om än mycket ringa, förändringen visar på en *nedgång*. Detta kan möjligen tolkas som en indikator på ett kommande eller redan pågående utvecklingsmönster som bekräftar teorin om resursförbannelsen. Det bör tilläggas att övergången till den hundrogradiga skala som huvudsakligt mått för att jämföra länder försvårar en jämförelse med år 2010 och tidigare år varför slutsatser från det observerade tidsspannet bör betraktas med denna felkällan i åtanke. Det är exempelvis svårare att bedöma var nedgången för år 2016 ska placeras i förhållande till uppmätta fluktuationer längs kurvan. Möjligen är nedgången ovanlig och ett avbrott från utvecklingstrenden, men det är minst lika troligt att en så pass marginell förändring förekommit under alla år som rankningen genomförts även om den inte presenterats.

Demokratiindex för de valda årtalen ger sammanfattningsvis en bild av en tämligen väl fungerande demokrati med mycket ringa förändringsmönster. Någon tydlig försämring eller tillbakagång i demokrati mellan år 2010 och 2016 går ej att urskilja och bilden av Ghana som ett undantag bland länder med likartade förutsättningar tycks bekräftad. Då index presenterar data för en samlad helhetsbedömning finns det emellertid anledning att djupdyka i de komponenter som tillsammans utgör underlaget för bedömningen. Den mycket marginella minskningen mellan år 2012 och 2016 torde vara resultatet av en förändring som skett i *någon* av de komponenter som utgör Dahls polyarkibegrepp varför dessa kommer att analyseras i det närmaste. Nedan utreds eventuella förändringar genom att undersöka om, hur och i vilka olika dimensioner som demokratin kan ha förändrats. Finns det någon komponent som utmärker sig och i så fall varför?

6.3 Dahls demokratidimensioner

Detta avsnitt är strukturerat enligt de olika institutioner som utgör Dahls polyarkibegrepp i den ordning som de presenteras i avsnittet om empiri och operationalisering. Inledningsvis diskuteras den data som uppmätts i V-dem vilket följs av en diskussion kring relevanta delar ur rapporter från Freedom House.

Grafen för Elected officials index visar en helt rak kurva utan någon rörelse eller förändring. Detta tyder på att det inte skett några mätbara förändringar eller tillbakagångar kring hur politiska befattningshavare valts under det studerade tidsspannet. Eftersom kurvan som uppmäter institutionen är linjär och på den nivå som i grafen benämns som maxvärde kan det

antas att Ghana uppfyller innebörden för institutionen vid de bägge mätpunkterna som infaller i samband med de studerade politiska valen. Utifrån vad som kan urskiljas och tolkas ur grafen anser vi därmed att det är rimligt att göra bedömningen att institutionen är uppfyllt givet det tidsspann vi studerar. I Freedom House rapport från 2010 framkommer att Ghana är ett demokratiskt valsystem där president, vice-president samt kammaren är direktvalda för en mandatperiod om fyra år (Freedom House 2010, s.2). Vi anser vidare att det kan anses att innebörden motsvarande Dahls institution respekteras rent generellt i praktiken. Detta utifrån det resultat grafen med index från V-Dem liksom den information som anges i rapporterna från Freedom House visar. Därmed anser vi att det är rimligt och relevant att anta att Ghana uppfyller innebörden för institutionen vid alla studerade år. Således gör vi bedömningen att det inte kan bekräftas tendenser till en nedgång i demokratin vilket gör att analysen därmed motbevisar teorin om resursförbannelsen och dennes hypotes.

Dahls institution *Fria och opartiska val* mäter huruvida val till ledande befattningar är fria, rättvisa samt återkommande. Komponenten mäter därutöver huruvida tvång och manipulation förekommer i samband med val. I grafen som presenterats går det att urskilja en uppgång för komponenten vilket bekräftas i rapporterna från Freedom House. I avsnittet benämnd Valprocess för år 2012 går att läsa att valet detta år betraktades som fredligt och rättvist av internationella observatörer. Endast mindre incidenter av våld och oroligheter rapporterades och valet ansågs i allmänhet vara ett föredömligt exempel i regionen (Freedom House, 2013). Oppositionen vid tillfället uttryckte emellertid ett missnöje över resultaten och ifrågasatte valkommissionens neutralitet. En offentlig överklagan överlämnades till landets högsta domstol men inga belägg för valfusk kunde styrkas. Enligt Freedom House rapport från 2013 påverkades valet i viss utsträckning av tekniska och logistiska problem men valkommissionen såväl som internationella observatörens bedömning resulterade likväl i helhetsbedömningen att valet varit både fritt, rättvist och trovärdigt. (ibid.)

I december 2016 valdes Akufo-Addo till ny president med 53.9 procent av rösterna och makten överfördes från regering till opposition (Economist, 2016). Freedom House presenterar i sin rapport från 2017 att valdagen och tiden som följde därpå betraktades som fridfull och lugn. Perioden före valet präglades emellertid av konfrontationer mellan anhängare till de största partierna, och valkampanjerna som föregick valet ansågs konfliktfyllda (Freedom House, 2017). I samma rapport framhålls att företrädare från civilsamhället uttryckt oro över den smutskastning av politiker som präglade debatterna samt ett påstått missbruk av statliga resurser för att främja valresultat. Någon försämring av valkvaliteten är av Freedom House rapporter svårt att utläsa då den problematik som beskrivs i samband med valen inte resulterat i några mätbara negativa förändringar. Istället kan det ur grafen med mätvärden från V-dem urskiljas en ökning i valkvaliteten mellan de studerade valåren varför resursförbannelsen inte kan anses bekräftad med hjälp av denna komponent.

Dahls institution vilken avser yttrandefrihet uppvisar i diagrammet en nedgång efter 2011 med vissa fluktuationer. Denna utvecklingstrend återfinns endast delvis i rapporterna från Freedom House där lagar som stärker och skyddar yttrandefriheten lyfts fram. Rapporterna för samtliga år visar att yttrandefriheten, liksom religionsfriheten och den akademiska friheten, generellt respekteras och är rent konstitutionellt garanterad (Freedom House 2016, s.3). I rapporten från 2016, vilken till skillnad från de två tidigare presenterar ett direkt index för institutionen i fråga, framgår det att Ghana vid den givna mätåret rankas som 14/16 gällande yttrandefriheten. För samma tidpunkt uppmätte grannlandet Togo som rankats som "delvis fritt" endast 9 /16 (Freedom House 2017, s.2) och Ghana bör således betraktas som högt rankade i denna institution.

I Freedom House rapport från 2017 vilken behandlar valet 2016 presenteras att myndigheter tillfälligt begränsade pressfriheten genom arresteringar av journalister som rapporterade om politiskt känslig information (Freedom House 2017) . Denna händelse är möjligen en indikator på att nedgången i komponenten främst beror på en brist på det praktiska uppfyllandet av institutionen då Ghana har flera lagar som skyddar och främjar yttrandefriheten. Vi anser emellertid att det är nödvändigt att ta i beaktning att det endast är rapporten från 2016 som presenterar den mer ingående rankningen av institutionen i fråga. Således är vår bedömning relativ i det avseende att vårt material inte har samma utformning och en direkt tolkning därmed inte kan göras utan hänsyn till detta faktum. Denna premis gäller även vid tolkningen av informationen om internet vid analys och prövning av teorin. Samma information som i tidigare rapporter uttrycks gällande informations- samt medielandskapet men med ändringen "*The internet has generally been unrestricted*" (Freedom House 2016, s.3) istället för "*Internet access is unrestricted*" (Freedom House 2010, s.3) vilket hävdas i rapporten från 2010. I rapporten från 2012 framkommer ingen information om internet. Utifrån denna förändring i formulering tolkar vi det som att det även skett en förändring i huruvida internet är fritt från restriktioner genom en smärre nedgång i form av en begränsning. Det medför, enligt vår tolkning, indirekt ett inskränkande. Detta i form av en nedgång för yttrandefriheten och det av Dahls institutioner som motsvarar denne. Vi antar därför att detta indikerar tendenser till en, om än marginell, nedgång i demokratin mellan 2010 och 2016. Utifrån detta gör vi bedömningen att institutionen kan visa på en nedgång gällande de demokratiska förutsättningarna för yttrandefriheten rent generellt.

Dahls institution vilken mäter graden av organisationsfrihet presenteras i grafen som Freedom of Association. Datan i V-dem visar en ringa nedgång från år 2014 till år 2016. Nedgången är att betrakta som en mycket marginell förändring varför den sannolikt inte kan ge en tillförlitlig bild över en förändring i demokratiutveckling. Liksom mätvärdena för demokratiindexen är nedgången sannolikt inte något tecken på en ovanlig fluktuation eller ett avbrott från utvecklingstrenden och resultatet bör därför betraktas med försiktighet. Om nedgången visar sig att vara en indikator på en negativ utvecklingstrend kan det emellertid argumenteras för att denna är anmärkningsvärd och problematisk för demokratins fundament. Möjligheten till opinionsbildning torde tillsammans med rätten till yttrandefrihet vara förutsättningen för att övriga institutioner kan uppfyllas . En vidare uppföljning av demokratiutvecklingen i landet bör med fördel rikta uppmärksamhet mot denna komponent.

I rapporterna från Freedom House från 2010 framhålls att rätten till fredliga församlingar och organisationer är konstitutionellt garanterad men att denna inte omfattar en oinskränkt rätt att demonstrera och hålla möten. Det framträder således brister för demokratikomponenten vilken emellertid inte tycks ha förändrats nämnvärt sedan utvinningen av olja påbörjats. Vidare fastslås som tidigare nämnt att arbetstagare, i enlighet med 2003 års konstitution, har rätt att bilda och medverka i fackförbund (Freedom House 2010, s.3).

I samma komponent uppmäts den tillgång till alternativa informationskällor vilka inte kontrolleras av staten utan kan väljas av medborgarna. Det innebär med andra ord att varken staten eller någon annan politisk grupp med särskilda intressen tillåts ha monopol på den information eller de informationskällor som är tillgängliga för medborgarna. Komponentens kan således kopplas till Dahls institution vilken behandlar yttrandefrihet. Den marginella nedgången för yttrandefrihet vilken presenterats i institutionen ovan gör att den sammanlagda bedömningen av komponenten "freedom of association" indikerar en mycket marginell förändring och tillbakagång. Möjligen syns således en utveckling i den riktning som teorin om resursförbannelsen förutspår.

Den av Dahls polyarkikomponenter benämnd *Rösträtt* visar på graden av andel medborgare med lika rösträtt. Resultatet för de valda åren har inte förändrats varken i rapporterna för Freedom House eller datan från V-Dem vilket som tidigare nämnt beror på den oförändrade grad av allmän och lika rösträtt vilken infördes under 1950-talet då även kvinnor beviljades rösträtt och samtliga skattekrav för rösträtt avskaffades (V-Dem 2016, s.6). De oförändrade värdena till trots finns det anledning att nämna den ojämlikhet mellan kvinnor och män som presenteras i Freedom House rapporter. Trots att Ghana numera har likvärdiga lagar för kvinnor och män är kvinnor utsatta för social diskriminering, speciellt i utsatta områden med mindre möjligheter till utbildning och en högre andel arbetslöshet. (Freedom House 2010 s.3). Även diskriminering gentemot HBTQ- personer förekommer i relativt hög utsträckning vilket leder till en reflektion över de reella rättigheter som tillkommer befolkningen. Ghana kan konstateras inkludera rent konstitutionellt med en likvärdig lagstiftning gällande rösträtt för alla medborgare, men specifika grupper tycks likväl i högre grad än andra att uteslutas från de absoluta rättigheter som utgör grunden för samma konstitution. Resultatet för komponenten varken motbevisar eller bekräftar teorin om resursförbannelsen varför den marginella nedgång som framträder i demokratiindexet sannolikt inte beror på denna komponent.

6.4 Kritiska röster och kvalitativa undersökningar

Analysen ovan tycks enbart kunna påvisa marginella förändringar vilka trots dess ringa förklaringsvärde stärker resursförbannelsens hypotes. För att få en breddad analys utöver de resultat som presenterats i tidigare avsnitt kommer här lyftas kvalitativt material vilka diskuterat och analyserat landet och dess demokratiutveckling. Detta i syfte att skapa en överblick över den rådande debatt som pågår såväl inom som utanför forskningssamhället. Vi är medvetna om att det material som studerats har olika förklaringsgrad och pålitlighet varför vetenskapliga artiklar prioriterats i diskussionen. Vi anser likväl att mer populärvetenskapliga texter liksom nyhetsartiklar tillför en bild över hur landet betraktas i omvärlden. Detta är av värde för vår undersökning då det placerar mätvärdena från V-Dem och Freedom House i en bredare kontext. Hur ska en nedgång i polyarki utifrån data presenterad av V-Dem exempelvis förstås och bedömas i de fall en mycket positiv bild av Ghana tycks vara den allmänt rådande uppfattningen?

I en artikel i *Journal of Democracy* från 2012 argumenterar författarna för att Ghanas bedrift att undgå resursförbannelsen i huvudsak beror på landets välfungerande valdemokrati och goda grundförutsättningar (Gyimah-Boadi, E & Kwasi Prempeh H. 2012, s.94 - 108). Övergången till en oljeutvinnande stat fungerade så pass bra vid tillfället då artikeln skrevs eftersom det redan från början vidtogs åtgärder för ett gott juridiskt skyddssystem och politiska styrmekanismer menar författarna. I samma artikel pekar författarna emellertid på ett politiskt läge präglad av patronage och brister där risken för att följa i samma spår som andra länder vilka påbörjat oljeutvinning är stor. Denna oro delas av författarna till artikeln "*Can Ghana's Democracy Save It from the Oil Curse?*" från 2013 där landets utmaningar framförallt diskuteras utifrån den problematik inom resursförbannelsen vilken kopplas till ekonomisk utveckling (Looney, 2014). Författarna menar att de nya intäkterna från olja var mindre än beräknat vilket lett till en ökad statlig skuld, ökade offentliga utgifter, ett underskott i bytesbalansen och en stigande inflation. Författarna avslutar likväl sina resonemang och observationer med att hävda att landet har goda förutsättningar för att på längre sikt bli ett föredömligt exempel på ett effektivt utnyttjande av naturresurser utan att

demokratins försämrings varför den sammantagna bedömningen bekräftar den positiva bild av Ghana som tycks vara allmänt vedertagen. Denna bild framträder alltså vid en överskådlig litteratursökning för åren kort efter att oljeutvinningen påbörjats, även i de artiklar där farhågor inför en framtida utveckling lyfts fram. Någon utvecklingstrend vilken indikerar att landet drabbats av resursförbannelsen i nära eller direkt anslutning till att landet började utvinna olja tycks alltså inte gå att urskilja. Även om teorin om resursförbannelsen härigenom inte styrks kan resultatet likväl betraktas som förväntat enligt vår bedömning. Detta gäller även då teorins hypotes skulle stämma för fallet Ghana. Någon markant förändring under de första åren är sannolikt inte att förvänta och några pågående förändringar framträder möjligen först efter ett antal år.

Rapporteringen och litteraturen kring Ghana för år 2016 centrerar till stor del kring maktskiftet under valåret. Valet föregicks som tidigare nämnt av osämja mellan anhängare till de två största partierna och farhågor kring att konflikten skulle eskalera. I en artikel publicerad i Washington Post dagarna innan valet understryks exempelvis att ett minskat förtroende för rättssystemet och anklagelserna kring valfusk skapade en oro bland väljarna och att valet var att betrakta som ett ödesval för landets hyllade demokrati (Washington Post, 2016). Den mycket fredliga utgången tycks emellertid ha befast bilden av Ghana som en väl fungerande demokrati och en ledstjärna i regionen.

I en artikel publicerad i *Journal of Democracy* fyra månader efter valet reflekterar författarna över valresultatet och understryker att utgången innebar ett avbrott mot fenomenet "ämbetsfördel" vilket diskuterats i analysen ovan. Författarna ser en positiv utvecklingstrend bort från fenomenet för fler länder och pekar på Ghana som en möjlig katalysator för en positiv demokratisk utveckling i Afrika söder om Sahara (Cheeseman et. al 2017)

Denna uppfattning delas bland annat av Guillaume Arditti i en artikel för *Foreign Affaris* där en positiv utvecklingstrend för landet presenteras. Även författarna till artikeln *Ghana's democracy is driving great progress in health and education* publicerad i The Guardian presenterar en mycket positiv bild av landet och argumenterar därutöver för att landets väl fungerande demokrati kan betraktas som en ledstjärna för att utveckla och förbättra välfärden (Rocha Menocal, 2015). Det finns emellertid mer kritiska röster vilka understryker den problematik som tidigare nämnts kring patronage, minskat förtroende för rättsväsendet samt ekonomisk stagnation (Newsweek, 2016). I november 2017 publicerades en artikel i tidskriften DW med titeln *Ghana: No longer an African role model?* där en studie av The Mo Ibrahim Foundation diskuteras. Enligt artikeln påvisade denna studie en nedgång i demokratiutveckling i landet för 2017 liksom en försämring av valkvaliteten. Författarna tycks stödja resultaten och understryker att Ghana står inför en stor utmaning för att vända denna trend och att landet snarast bör åtgärda de problem som orsakat nedgången. Liksom många andra artiklar avrundas emellertid diskussionen med bedömningen att landet fortsatt bör betraktas som ett positivt särfall med en anmärkningsvärd demokratisk utveckling.

Det är sammantaget svårt att ur en överskådlig litteratur- och artikelsökning avgöra hurvida en negativ utvecklingstrend går att urskiljas i debatten. Det kan konstateras att kritiska röster framträder men många tycks dra slutsatsen att landet, trots brister, likväl bör betraktas som ett positivt undantag. De farhågor som lyfts fram tycks inte betraktas som olösliga eller överhängande och en eventuell nedgång i demokratiutveckling diskuteras med försiktighet

7. Diskussion och slutsats

Analysen ovan har undersökt fallet Ghana och landets demokratiutveckling sedan utvinningen av olja påbörjades år 2010. Detta i syfte att utreda huruvida landet ger stöd åt teorin om resursförbannelsen och dess hypotes att en rik tillgång på naturresurser hindrar och försvårar demokratiutvecklingen i ett land. För att analysera demokratiutvecklingen och i vilka dimensioner demokratin eventuellt har förändrats har undersökningen lutat sig mot Dahl och dennes polyarkibegrepp som teoretisk ingång. Detta till det teoretiska ramverk som vilar på Ross artikel. Därutöver har demokratiutvecklingen undersökts med hjälp av demokratiindex liksom kvalitativt textmaterial för att bredda analysen och öka möjligheterna till att dra slutsatser från det undersökta materialet.

I analysens inledningsskede placerades Ghana i ett större sammanhang gällande grad av demokrati. I detta avsnitt kunde konstateras att landet generellt sett hamnar på en god placering bland demokratiska länder. För de studerade åren kunde endast mycket marginella förändringar observeras vilka därutöver sannolikt påverkats av felkällor. Till dessa hör att den förändring som observerats endast gäller för två mätvärden då "sammanslagen poäng" introducerats till demokratiindexet först efter år 2010. Det redan mycket begränsade tidsspannet har således minskat ytterligare varför slutsatser och generaliseringar torde bli osäkra. Denna problematik framträder som en generell brist för undersökningen då möjligheten till att dra slutsatser troligen hade förbättrats i det fall tidsspannet förlängts eller antalet nedslag ökat. Avgränsningen motiveras likväl med undersökningens begränsade omfattning liksom av att nedslag före 2010 inte är relevanta för att besvara vår frågeställning. För att öka antalet mätvärden skulle framtida forskning med fördel kunna formulera en frågeställning vilken även tar hänsyn till landets utveckling före utvinningen av olja. Det skulle på samma sätt vara av värde att studera utvecklingen från 2010 om fem eller tio år för att på så sätt få en bredare överblick. Således skulle möjligheten till att sätta fallet i ett större sammanhang utifrån avsikten att tillgodose den externa validiteten genom generaliserande ambitioner.

I den del av analysen som sökte utreda i vilka olika dimensioner demokratin förändrats användes Dahls polyarkibegrepp och dess olika komponenter i form av institutioner. Endast för två av komponenterna kunde en förändring uppmätas där en mycket marginell försämring observerades. Vi bedömer att resultaten från detta analysavsnitt inte kan ge en helt korrekt bild över en förändring i demokratiutveckling. Detta eftersom det är sannolikt att så pass marginella förändringar inte innebär någon ovanlig fluktuation eller ett avbrott från utvecklingstrenden. Då datan från V-Dem likväl visar en sammantagen nedgång för Dahls Polyarkibegrepp är det av värde att under ett längre tidsspänn följa upp den förändring som observerats i undersökningen för att kunna konstatera huruvida Ghana befinner sig i ett inledningsskede för den utveckling som teorin om resursförbannelsens förutspår eller ej. Det faktum att undersökningen inte kunnat bekräfta hypotesen innebär därför inte nödvändigtvis att teorin kan betraktas som motbevisad. Detta på grund av att en marginell förändring eventuellt indikerar en begynnande utveckling såsom i linje med vad teorin om resursförbannelsen förutspår.

Analysens avslutande del lyfte röster från såväl vetenskapliga tidskrifter som populärvetenskapliga magasin och nyhetsrapportering. Bland de som ställer sig mer kritiska till Ghana som en demokratisk framgångssaga under den observerade perioden går farhågor kring den ekonomiska utvecklingen och oro inför valet 2016 att urskilja som argument. Vår sammantagna bedömning är emellertid att landet, trots brister, av majoriteten beskrivs som

ett positivt undantag. De farhågor som lyfts fram tycks inte betraktas som olösliga eller överhängande och en eventuell nedgång i demokratiutveckling diskuteras med försiktighet.

Den sammanlagda, och därmed slutgiltiga, bedömningen blir att Ghana ännu betraktas som en framgångsrik demokrati och som ett undantag bland övriga länder i söder om Sahara. Den utveckling som teorin och resursförbannelsen förutspår tycks alltså inte ha inträffat och hypotesen kan inte bekräftats. Undersökningen har syftat till att undersöka demokratiutvecklingen i Ghana utifrån ett brett perspektiv och det är möjligt att en djupdykning i särskilda variabler skulle ge andra resultat. Det är dessutom troligt att resultatet påverkas av en rad variabler vilka är nödvändiga att undersöka för att vidare analysera vår frågeställning. Till dessa hör utvecklingen kopplad till resursförbannelsen två andra komponenter - sambandet mellan naturresurser och ekonomisk utveckling samt naturresursers inverkan på inbördeskrig. Avslutningsvis är det emellertid anmärkningsvärt att Ghana av allt att döma tycks stå emot den utveckling som många andra länder med liknande förutsättningar genomgått. Den mest intressanta infallsvinkeln för vidare forskning blir därför möjligen inte att konstatera att landet utgör ett undantag utan *varför*.

Referenser

BBC (2018) "Ghana country profile" 2018-05-01, Tillgänglig:
<http://www.bbc.com/news/world-africa-13433790>. Hämtdatum 2018-04-15.

Cheesman, Nic, Lynch; Gabrielle & Willis, Justin (2017) "Oil, Politics, and Ghana's Democracy" *Journal of Democracy*, vol.28, nr.2, s.92-104

Dahl, Robert A. (1971), *Polyarchy: participation and opposition*, New Haven, Conn.: Yale University Press

The Economist (2016) "Ghana's opposition wins the presidential election", Nyhetsartikel, 2016-12-01. [Elektronisk] <http://foreignpolicy.com/2010/12/06/what-resource-curse/>. Hämtdatum 2018-05-07.

EITI - Ghana Extractive Industries Transparency Initiative (2015) "Overview", Tillgänglig:
<https://eiti.org/ghana#eiti-reports-and-other-key-documents>. Hämtdatum 2018-04-15.

Esaiasson, Peter; Gilljam, Mikael; Oscarsson, Towns, Ann; Henrik & Wängnerud, Lena (2017) *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 5e upplagan, Stockholm: Norstedts Juridik

Forbes (2017) "Venezuela's Oil Problems Abound" 2017 -11-05. Tillgänglig:
<https://www.forbes.com/sites/judeclemente/2017/11/05/venezuelas-oil-problems-abound/#39b1d16d6104>. Hämtdatum 2018-04-17

Freedom House (2010), "Freedom in the world 2010: Ghana", Tillgänglig:
<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2010/ghana> Hämtdatum 2018-05-10

Freedom House (2012), "Freedom in the world 2012: Ghana", Tillgänglig:
<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2012/ghana> Hämtdatum 2018-05-11

Freedom House (2013), "Freedom in the world 2013: Ghana", Tillgänglig:
<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2013/ghana> Hämtdatum 2018-05-08

Freedom House (2016), "Freedom in the world 2016: Ghana", Tillgänglig:
<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2016/ghana> Hämtdatum 2018-05-11

Freedom House (2017), "Freedom in the world 2017: Ghana", Tillgänglig:
<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2017/ghana> Hämtdatum 2018-05-11

Freedom House 1 (2018), "About us", Tillgänglig: <https://freedomhouse.org/about-us>
Hämtdatum 2018-05-10

Freedom House 2 (2018), "Freedom in the world 2018: Ghana", Tillgänglig:
<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/ghana> Hämtdatum 2018-05-10

Freedom House 3 (2018), "Freedom in the world 2018: Togo" Tillgänglig:
<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/togo>, Hämtdatum 2018-05-11

Freedom House 4 (2018), "Freedom in the world 2018: Côte d'Ivoire" Tillgänglig:
<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/c-te-divoire> Hämtdatum 2018-05-11

Freedom House 5 (2018), "Freedom in the world 2018: Burkina Faso" Tillgänglig:
<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/burkina-faso> Hämtdatum 2018-05-10

Freedom House 6 (2018), "Freedom in the world 2018: Democracy in Crisis" Tillgänglig:
<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/freedom-world-2018> Hämtdatum 2018-05-07

Freedom House 7 (2018), "Freedom in the world 2018: Sweden" Tillgänglig:
<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/sweden>. Hämtdatum 2018-05-09

Gyimah-Boadi, E & Kwasi Prempeh H, (2012), " Oil, Politics, and Ghana's Democracy" *Journal of Democracy*, vol.23, nr.3, s.94-108

Haber, Stephen & Victor Menaldo (2011), "Do Natural Resources Fuel Authoritarianism? A Reappraisal of the Resource Curse", *American Political Science Review*, vol. 105, nr. 1, s. 1-26

Hague, Rod; Harrop, Martin & McCormick, John (2016) *Comparative government and politics: an introduction*, 10th edition, Basingstoke, Hampshire: Palgrave

Huntington, Samuel P (1991), "Democracy's third Wave", *Journal of Democracy*, vol.2, nr.2, s.12-34

Mayhew, David R (2015), *Robert A. Dahl: Questions, concepts, proving it*, Department of Political Science: Yale University.

IFS- Institute for Fiscal Studies (2015) "Ghana: Impact of the Falling Crude Oil Prices", Tillgänglig:<http://ifsghana.org/wp-content/uploads/2015/12/Fiscal-Alert-No.-2-Ghana-Impact-of-the-Falling-Crude-Oil-Prices-Sept-2015.pdf>. Hämtdatum 2018-05-03

IGC - International Growth Center (2015) "The impact of Chinese involvement in small-scale gold mining in Ghana" Tillgänglig: <https://www.theigc.org/wp-content/uploads/2016/08/Crawford-et-al-2015-Final-Report-1.pdf> Hämtdatum 2018-05-10

Kenny, Charles (2010), "What Resource Curse?", *Journal of Democracy*. Nyhetsartikel. 2010-12-06 [Elektronisk] <http://foreignpolicy.com/2010/12/06/what-resource-curse/>. Hämtdatum 2018-05-04.

Kermeliotis, Teo (2014) "Ghana: Keeping one of Africa's stars of democracy shining", *CNN*, 2014-02-28, Tillgänglig: <http://edition.cnn.com/2014/02/26/world/africa/ghana-history-overview-on-the-road/index.html>, Hämtdatum 2018-04-15.

Kwesi Aning, Emmanuel (2001), "Ghana Election 2000", *African Security Review*, vol. 10, nr. 2, s.35-48,

Lenhardt, Amanda; Rocha Menocal; Alina & Jakob Engel (2015) "Ghana, the rising star Progress in political voice, health and education, Overseas Development Institute" (ODI) Case Study Report. Tillgänglig: <https://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/9539.pdf>

Looney, Robert (2014) "Can Ghana's Democracy Save It from the Oil Curse?" *Foreign Policy*. Nyhetsartikel. 2014-05-01. [Elektronisk] <http://foreignpolicy.com/2014/05/01/can-ghanas-democracy-save-it-from-the-oil-curse/>. Hämtdatum 2018-04-11.

McDonnel, Tim (2018) "What's the World's Fastest-Growing Economy? Ghana Contends for the Crown" *New York Times*, Nyhetsartikel, 2018-03-10, Tillgänglig: <https://www.nytimes.com/2018/03/10/world/africa/ghana-worlds-fastest-growing-economy.html>. Hämtdatum 2018-04-19.

Meissner, Hannes (2010), "The Resource Curse and Rentier States in the Caspian Region: A Need for Context Analysis" *GIGA- German institute of global and area studies*. GIGA WP 133/2010.

Nationalencyklopedin (2018), "Ghana" Tillgänglig: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/ghana> Hämtdatum 2018-04-27.

News Week (2016) "How Democracy Looks Different In Ghana", Nyhetsartikel, 2018-10-112, [Elektronisk], Tillgänglig: <http://www.newsweek.com/how-democracy-looks-different-ghana-530588>. Hämtdatum 2018-04-19.

Pettersson, Jan (2005), *Three empirical studies on development: Democracy, the resource curse and aid*. Stockholm: Stockholms universitet

Princeton University, "Constitution Writing & Conflict Resolution - Ghana 1992," Tillgänglig: <https://www.princeton.edu/~pcwcr/reports/ghana1992.htm>, Hämtdatum 2018-05-09.

Rocha Menocal, Alina (2015) "Ghana's democracy is driving great progress in health and education" *The Guardian*. Nyhetsartikel, 2015-03-18 [Elektronisk] <https://www.theguardian.com/global-development/2015/mar/18/ghana-democracy-progress-health-education> Hämtdatum 2018-05-10.

Ross, Michael L. (2001) "Does oil hinder democracy?" *World politics (Print)*, vol.53, nr.3, s. 325-361

Teorell, Jan & Svensson, Torsten (2007), *Att fråga och att svara: samhällsvetenskaplig metod*, 2a upplagan, Stockholm: Liber

Teorell, Jan; Coppedge, Michael; Skaaning, Svend-Erik & Lindberg, Stefan I. (2016), *Measuring Electoral Democracy with V-Dem Data: Introducing a New Polyarchy Index*. Göteborgs Universitet. Tillgänglig: https://www.v-dem.net/media/filer_public/f1/b7/f1b76fad-5d9b-41e3-b752-07baaba72a8c/v-dem_working_paper_2016_25. Hämtdatum 2018-05-09.

Utrikespolitiska institutet 1 (2016), "Ghana- Äldre historia", Tillgänglig: <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/afrika/ghana/aldre-historia/>, Hämtdatum 2018-04-26.

Utrikespolitiska Institutet 2 (2016) "Ghana - Sociala förhållanden", Tillgänglig: <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/afrika/ghana/sociala-forhallanden/> Hämtdatum 2018-04-27.

Utrikespolitiska institutet (2018), "Kongo - ekonomisk översikt", Tillgänglig: <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/afrika/kongo-kinshasa/oversikt/> Hämtdatum 2018-04-27.

Van Gyampo, Ransford Edward (2011), "Saving Ghana from Its Oil: A Critical Assessment of Preparations so Far Made" *Africa Today*, Volume 57, Number 4, Summer 2011, pp. 48-69

V-Dem (2016), "Country Brief Ghana" Tillgänglig: https://www.v-dem.net/media/filer_public/3d/82/3d825239-3a50-4db3-b313-a9a2f4bb7ad2/country_brief_ghana.pdf, Hämtdatum 2018-05-12

V-Dem 1 (2018), "About V-Dem", Tillgänglig: <https://www.v-dem.net/en/about/>, Hämtdatum 2018-05-10

V-Dem 2 (2018), "Variable Graph", Tillgänglig: <https://www.v-dem.net/en/analysis/VariableGraph/>, Hämtdatum 2018-05-10

Världsbanken (2018) "Agriculture, value added (% of GDP)" Tillgänglig: <https://data.worldbank.org/indicator/NV.AGR.TOTL.ZS>, Hämtdatum 2018-04-28.